

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

07 noiembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Elena Covalenco,

Judecători – Ion Guzun și Iurie Diaconu,

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar, declarat de procurorul în Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizare și Cauze Speciale, Maxim Gropa, prin care solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 03 mai 2018, în cauza penală în privința lui

Duminică Trofim XXX, născut la XXX, originar din XXX, domiciliat în XXX.

Termenul examinării cauzei:

Instanța de fond de la 03.11.2017 pînă la 20.03.2018;

Instanța de apel de la 21.04.2018 pînă la 03.05.2018;

Instanța de recurs de la 20.08.2018 pînă la 07.11.2018.

Asupra recursului în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 20 martie 2018, cauza fiind judecată în procedura prevăzută de art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, Duminică Trofim a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 302 alin. (2) lit. a) și b) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 800 unități convenționale.

2. Pentru a pronunța sentința instanța de fond a constatat că, inculpatul Duminică Trofim, împreună și după o înțelegere prealabilă cu o altă persoană, urmărirea penală în privința căreia a fost încetată în legătură cu intervenirea actului de amnistie, în perioada lunilor februarie - aprilie 2015, aflându-se în r-nul Ungheni, urmărind scopul de a obține pentru sine foloase materiale injuste de pe urma organizării cerșetoriei Galiț Iulia și Cervac Gabriela, despre care cunoșteau că anterior au practicat cerșitul pe teritoriul Federației Ruse, le-au propus acestora să cerșească pe teritoriul or. Krasnodar, Federația Rusă.

În continuare, la 26 februarie 2015, Duminică Trofim, acționând împreună și de comun acord cu o altă persoană, urmărind scopul realizării intențiilor sale infracționale de organizare a cerșetoriei pe teritoriul or. Krasnodar, Federația Rusă, obținând consimțământul Galiț Iulia și Cervac Gabriela de a practica cerșitul, au organizat deplasarea ultimelor în localitatea respectivă, prealabil procurându-le bilete la autobuz, cu ruta Chișinău - Krasnodar, Federația Rusă.

Ajungând în or. Krasnodar, Federația Rusă, Duminică Trofim și o altă persoană, urmărind scopul realizării intențiilor sale infracționale privind obținerea pentru sine de foloase materiale injuste de pe urma organizării cerșetoriei a Galiț Iulia și Cervac Gabriela, le-au cazat într-un apartament din localitatea respectivă, unde ultimele până la data de 07 aprilie 2015 au practicat cerșitul, iar o parte din banii câștigați de pe urma practicării cerșetoriei îi transmiteau lui Duminică Trofim și unei alte persoane.

Acțiunile inculpatului Duminică Trofim au fost calificate în baza art. 302 alin. (2) lit. a) și b) Cod penal.

3. Sentința a fost contestată, cu apel de către procuror, care a solicitat casarea acesteia, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care a-l recunoaște culpabil pe Duminică Trofim, în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 302 alin. (2) lit. a), b) Cod penal și de a-i stabili pedeapsa sub formă de 3 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis. De încasat în folosul statului cheltuielile judiciare suportate pentru asigurarea bunei desfășurări a urmăririi penale în sumă de 31 lei.

În motivarea apelului, procurorul a indicat că, instanța de fond i-a aplicat lui Duminică Trofim o pedeapsa prea blândă, ori, pedeapsa penală este un mijloc de corectare și reeducare al condamnatului și în vederea atingerii scopului de influență asupra corectării și reeducării vinovatului, restabilirii echității sociale și prevenirii săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnatului, cât și din partea altor persoane, în privința acestuia urma să fie stabilită pedeapsa sub formă de închisoare cu executarea reală a acesteia. Pedeapsa stabilită de Judecătoria Chișinău, sediul Centru din 20.03.2018, nu-și va realiza scopul propus al pedepsei penale, și anume corectarea condamnatului și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât de către acesta, cât și de alte persoane, ori, practica judiciară demonstrează că o pedeapsă prea blândă generează dispreț față de ea și nu este eficientă nici pentru corectarea infractorului, nici pentru prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni. Totodată, prin sentința din 20.03.2018, instanța a respins cererea acuzatorului de stat asupra cheltuielilor judiciare, necătând la faptul ca acestea au existat și au fost solicitate de a fi încasate, prin ce a fost ignorate prevederile art. 227 Cod de procedură penală.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 03 mai 2018, a fost respins ca nefondat, apelul declarat de procuror, cu menținerea sentinței primei instanțe.

4.1. Pentru a se pronunța, instanța de apel a menționat că, cauza penală în prima instanță a fost judecată pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, conform prevederilor art. 364¹ Cod de procedură penală, în baza cererii scrise personal de inculpatul, acceptată prin încheierea instanței de judecată din 22 ianuarie 2018 (f. d. 161, 164). Astfel, instanța de fond a îndeplinit cerințele dispozițiilor art. 364¹ alin. (1) Cod de procedură penală, în cadrul urmăririi penale n-au fost încălcate normele imperative, fapt ce condiționează concluzia că instanța de apel nu este în drept a reține o altă situație de fapt decât cea reținută în rechizitoriu și de către prima instanță.

Potrivit art. 101 Cod de procedură penală, instanța de fond a respectat normele procesuale, a verificat complet, sub toate aspectele și în mod obiectiv circumstanțele cauzei și a dat probelor administrate în faza de urmărire penală, acceptate de inculpat, o apreciere legală din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, iar toate în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor, corect ajungând la concluzia privind vinovăția inculpatului Duminică Trofim în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 302 alin. (2) lit. a), b) Cod penal.

Instanța de apel a constatat că, sentința a fost contestată în partea stabilirii pedepsei și încasarea cheltuielilor judiciare în mărime de 31 lei.

În acest sens, instanța de apel a constatat că, instanța de fond just și întemeiat a stabilit categoria și termenul pedepsei penale, fiind luate în considerație dispozițiile art. 61 și art. 75 Cod penal, ce determină scopul pedepsei penale, de restabilire a echității sociale și corijare a infractorului, întru prevenirea comiterii de către acesta a altor infracțiuni, precum și de criteriile generale de individualizare a pedepsei, ținându-se cont de gravitatea faptei penale și consecințele survenite, aplicând o pedeapsă echitabilă în limitele legii, ținând cont de prevederile art. 364¹ Cod de procedură penală.

Totodată, instanța de apel a menționat că, instanța de fond întemeiat i-a aplicat inculpatului pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 800 unități convenționale, conform prevederilor art. 10 Cod penal, fiind aplicată legea veche, sancțiunea căreia prevede o pedeapsă mai blândă, ținând cont de prevederile art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, de circumstanțele cauzei.

De asemenea, s-a ținut cont și de personalitatea inculpatului, care anterior nu a comis infracțiuni (f.d.97), căința sinceră, are la întreținere trei copii minori, iar la locul de trai se caracterizează pozitiv (f.d.160).

Cât privește dezacordul procurorului privind încasarea cheltuielilor judiciare în mărime de 31 lei, instanța de apel a considerat că, instanța de fond corect a respins această solicitare, or, acestea sunt cheltuieli efectuate în cadrul urmăririi penale în vederea acumulării probatoriului necesar pentru demonstrarea vinovăției inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate, cheltuieli ce sunt trecute în contul statului. Normele procedural penale nu prevăd expres achitarea din contul inculpatului a cheltuielilor judiciare pentru instrumentarea cauzei penale la etapa urmăririi penale.

În concluzie, instanța de apel a considerat că, prevederile legale la care face trimitere acuzatorul de stat, nu reglementează încasarea din contul inculpatului a mijloacelor bănești, cu titlu de cheltuieli pentru procurarea filelor de hârtie, care sunt achitate din bugetul de stat.

5. Ne fiind e acord cu decizia instanței de apel, procurorul făcând trimitere la prevederile art. 427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală, declară recurs ordinar, prin care solicită casarea acesteia cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care a-i stabili pedeapsa lui Duminică Trofim, sub formă de 3 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis și de încasat în folosul statului cheltuielile judiciare suportate pentru asigurarea bunei desfășurări a urmăririi penale în sumă de 31 lei. În motivarea recursului, procurorul invocă aceleași motive invocate în cererea de apel (pct. 3, din prezenta decizie).

5.1. La recursul ordinar declarat, în conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, a depus referință inculpatul Duminică Trofim, care a pledat pentru inadmisibilitatea recursului, invocând faptul că, recurentul s-a referit la temei prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală, exprimându-și dezacordul cu categoria și mărimea pedepsei stabilite în baza 302 alin. (2) lit. a) și b) Cod penal, ori, instanța de apel, corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept, iar la stabilirea categoriei și a măsurii pedepsei inculpatului, s-a ținut cont de toate circumstanțele reale și personale privind individualizarea pedepsei, fiindu-i aplicată o pedeapsă corectă, echitabilă și legală.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat, fără citarea părților, în baza actelor din dosar, Colegiul penal conchide asupra inadmisibilității acestuia, din următoarele considerente.

Pornind de la dispoziția art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, se relevă că instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că recursul este vădit neîntemeiat. Soluția instanței prin care se dispune inadmisibilitatea cererii de recurs, din motiv că este vădit neîntemeiată, se materializează în efectuarea verificării tuturor cazurilor de casare invocate de parte, în raport cu actele dosarului, drept urmare constatându-se că actul recurat este conform legii, fără a prezenta vreo lipsă de natură să-l afecteze și să genereze desființarea acestuia.

De asemenea, conform prevederilor expuse în art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor prevăzute de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate și motivate corespunzător de titularul cererii de recurs.

În speță, se constată că, recurentul invocând temeiul de casare prevăzut în art. 427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală, care prevede că hotărârea instanței de apel poate fi supusă recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond, în cazul în care s-au aplicat pedepse individualizate contrar stipulărilor legale, pledează pentru casarea deciziei instanței de apel, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care a-1 recunoaște culpabil pe Duminică Trofim, în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 302 alin. (2) lit. a), b) Cod penal și de a-i stabili pedeapsa sub formă de 3 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis, precum și de încasat în folosul statului cheltuielile judiciare suportate pentru asigurarea bunei desfășurări a urmăririi penale, în sumă de 31 lei.

În același timp, se notează că, recurentul este de acord cu starea de fapt stabilită de instanțele de fond, precum și cu încadrarea juridică a acțiunilor reținute în sarcina inculpatului, respectiv în această parte, Colegiul penal nu se va expune.

Instanța de recurs consemnează că, găsește vădit nefondate criticele ce vizează individualizarea pedepsei aplicate inculpatului de instanța de apel, rezultând în acest sens din însăși scopul pedepsei penale prevăzut în art. 61 Cod penal de legislator, potrivit căruia pedeapsa este o măsură de constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare aplicată în privința condamnaților, care are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea infractorilor, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni, atât din partea acestora, cât și a altor persoane. Ca măsură de constrângere, pedeapsa are pe lângă scopul său represiv și o finalitate de exemplaritate, în ce privește comportamentul făptuitorului.

Pe de altă parte, pedeapsa și modalitatea de executare a acesteia trebuie individualizate în așa fel încât inculpatul să se convingă de necesitatea respectării legii penale și evitarea în viitor a săvârșirii unor fapte infracționale.

Chestiunea de individualizare a pedepsei este un proces obiectiv, de evaluare a tuturor elementelor circumscrise faptei și autorului, având ca finalitate stabilirea unei pedepse în limitele prevăzute de sancțiunea articolului incriminat prin rechizitoriu inculpatului, la caz, fiind incident art. 302 alin. (2) lit. a), b) Cod penal, în baza căruia de către instanța de apel a fost condamnat Duminică Trofim la pedeapsă sub formă de amendă în mărime de 800 unități convenționale.

Sancțiunea actuală prescrisă la art. 302 alin. (2) lit. a), b) Cod penal, prevede două forme alternative de pedeapsă: amendă în mărime de la 850 la 2850 de unități convenționale sau cu închisoare de pînă la 5 ani.

Conform Legii privind modificarea și completarea unor acte legislative nr.207 din 09.07.2016, publicată în Monitorul Oficial al RM nr. 369-378/751 din 28.10.2016, în vigoare 07.11.2016 a fost modificat art. 64 alin.(2) și (3) Cod penal prin care a fost majorată unitatea convențională de la 20 la 50 de lei și mărimea amenzii pentru persoanele fizice de la 500 la 3000 unități convenționale.

Totodată, potrivit Legii menționate a fost modificată sancțiunea art.302 alin.(2) lit. a) și b) Cod penal, care anterior era prevăzută de la 500 la 2500 unități convenționale, cu textul de la 850 la 2850 unități convenționale.

Prin urmare, Colegiul penal atestă că, instanțele de fond corect au stabilit că, legea penală nouă agravează pedeapsa pentru fapta comisă de inculpatul Duminică Trofim în perioada lunilor februarie-aprilie 2015, iar conform prevederilor art. 10 Cod penal,

legea penală care înlătură caracterul infrațional al faptei, care ușurează pedeapsa ori, în alt mod, ameliorează situația persoanei ce a comis infracțiunea are efect retroactiv, adică se extinde asupra persoanelor care au săvârșit faptele respective până la intrarea în vigoare a acestei legi, inclusiv asupra persoanelor care execută pedeapsa ori care au executat pedeapsa, dar au antecedente penale.

Astfel, instanțele de fond întemeiat au aplicat inculpatului pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 800 unități convenționale, conform prevederilor art. 10 Cod penal, fiind aplicată legea veche, sancțiunea căreia prevede o pedeapsă mai blândă și ținând cont de prevederile art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, reieșind din circumstanțele cauzei, ultimul beneficiind de o pedeapsă mai blândă decât cea prevăzută de lege, pentru recunoașterea vinei și acceptarea examinării cauzei într-o procedură simplificată.

Pentru justa efectuare a operațiunii de individualizare a pedepsei în privința lui Duminică Trofim urmează să se țină seama de prevederile din alin. (8) al art. 364¹ din Codul de procedură penală, potrivit căroră inculpatul care a recunoscut săvârșirea faptelor imputate în rechizitoriu și a solicitat judecarea cauzei pe baza probelor administrate în faza urmăririi penale, solicitare care a fost admisă de către instanță prin încheiere, beneficiază de o reducere cu o treime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei cu închisoarea ori cu muncă neremunerată în folosul comunității și de o reducere cu o pătrime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei cu amendă.

Astfel, noile limite ale pedepsei sub formă de amendă, reieșind din dispoziția alin. (8) al art. 364¹ din Codul de procedură penală, se cuprind între 375 și 1875 unități convenționale, iar a pedepsei cu închisoarea până la 3 ani și 4 luni.

La caz, instanțele de fond au ținut seama de rigorile legii în acest sens și i-au stabilit inculpatului o pedeapsă echitabilă și proporțională faptei comise de acesta, în quantum de 800 unități convenționale, adică în limita prevăzută de lege, având în vedere faptul că dânsul și-a recunoscut vina și se căiește de cele săvârșite.

Totodată, instanța de recurs remarcă faptul că, este prerogativa instanței de judecată să aprecieze dacă scopul pedepsei poate fi atins prin aplicarea unei pedepse non-privative de libertate sau de altă categorie, iar în formarea acestei convingeri, instanța de judecată urmează să țină cont de totalitatea condițiilor expres prevăzute de lege, care au fost luate în considerare de instanța de apel.

Mai mult ca atât, instanța de recurs consideră că, instanța ierarhic inferioară a efectuat o analiză complexă a circumstanțelor acestei cauze și nemijlocit a personalității inculpatului Duminică Trofim urmărind în acest sens comportamentul acestuia înainte și după săvârșirea infracțiunii incriminate, precum și a ținut cont de circumstanțele comiterii acestei infracțiuni, de scopul urmărit, stabilindu-i în acest sens o pedeapsă proporțională faptei comise.

Drept urmare, intervenția în această soluție este lipsită de temeii juridic, întrucât quantumul pedepsei este în limitele prevăzute de lege, iar menținerea acesteia de către instanța de apel, a fost întemeiată și argumentată prin raționamente nepasibile criticilor.

Referitor la dezacordul procurorului privind încasarea cheltuielilor judiciare în mărime de 31 lei, Colegiul penal menționează următoarele:

Potrivit prevederilor art. 227 alin. (1) Cod de procedură penală, cheltuieli judiciare sunt cheltuielile suportate potrivit legii pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal. Cheltuielile judiciare cuprind sumele plătite sau care urmează a fi

plătite martorilor, părții vătămate, reprezentanților lor, experților, specialiștilor, interpreților, traducătorilor și asistenților procedurali. Cheltuielile judiciare se plătesc din sumele alocate de stat dacă legea nu prevede altă modalitate.

Potrivit art. 229 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de judecată poate obliga condamnatul să recupereze cheltuielile judiciare, cu excepția sumelor plătite interpreților, traducătorilor, precum și apărătorilor în cazul asigurării inculpatului cu avocat care acordă asistență juridică garantată de stat, atunci când aceasta o cer interesele justiției și condamnatul nu dispune de mijloacele necesare. Achitarea cheltuielilor judiciare poate fi suportată și de condamnatul care a fost eliberat de pedeapsă sau căruia i-a fost aplicată pedeapsă, precum și de persoana în privința căreia urmărirea penală a fost încetată pe temeuri de nereabilitare.

Astfel, se atestă că norma dată nu poartă un caracter imperativ, ci unul facultativ, lăsând la discreția instanței de a hotărî asupra chestiunii plății cheltuielilor judiciare ținând cont de împrejurările cauzei și suportării acestor cheltuieli, ori, instanțele de judecată, în cazul dat, just au respins încasarea cheltuielilor de judecată.

Având în vedere considerentele arătate în partea descriptivă a prezentei decizii și raportând situația reținută în cauză la prevederile art. 432 alin. (2) Cod de procedură penală, Colegiul penal concluzionează că, la judecarea cauzei în ordine de apel, instanța a respectat prevederile legale relevante, prescrise de art. 414-419 Cod de procedură penală, iar argumentele din recursul ordinar declarat de procuror, este vădit neîntemeiat.

7. În conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE:

Inadmisibilitatea recursului ordinar, declarat de procurorul în Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizare și Cauze Speciale, Maxim Gropa, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 03 mai 2018, în cauza penală în privința lui **Duminică Trofim XXX**, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Publicată integral la **05 decembrie 2018**.

Președinte:

Elena Covalenco,

Judecători:

Ion Guzun

Iurie Diaconu